

9

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ХИМИЧНИ И
ХРАНИТЕЛНО-ВКУСОВИ ТЕХНОЛОГИИ
„Д.И.МЕНДЕЛЕЕВ“-ВАРНА

УТВЪРДИЛ:

Руслан Скутев

Директор на ПУХХВТ „Д.И.Менделеев“

съгласно заповед №РД/902/108.09.2022г.

УЧИЛИЩНА ПРОГРАМА

**„Превенции на употреба на наркотични вещества,
алкохол и тютюн“**

УЧЕБНА 2022/2023 ГОДИНА

Водещ стратегически документ при изготвяне на училищната програма на Професионална гимназия по химични и хранително – вкусови технологии „Дм.Ив.Менделеев“ - Варна за превенция на наркотичните вещества е

ЕФЕКТИВНИ СТРАТЕГИИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА УПОТРЕБАТА НА НАРКОТИЦИ В УЧИЛИЩАТА на Цветелина Търцманова - *Медицински колеж, Медицински университет – Варна и Национална стратегия за борба с наркотиците 2020-2024 г.*

Програмата е приета на заседание на педагогическия съвет по Протокол № 14/08.09.2022 г. Утвърдена е със заповед № РД ..... / .....

I. Увод

Проблемът с употребата на наркотични вещества сред подрастващите е изключително актуален. Справянето с него изисква мобилизиране на значителен брой институции, осъществяващи превенция, образователни институции, специалисти, учители и родители.

Превенцията на употреба на наркотици в училище е един от основните компоненти, затова е важно да се разработват ефективни, базирани на доказателства стратегии и програми.

Основните нерешени проблеми са: липса на единна система за оценка на ефективността на превантивните дейности; липса на системен модел и съгласуваност между институциите; непълноценно взаимодействие между деца, родители и учители.

1. Проблемна ситуация

Нарастването броя на децата, отглеждани и възпитавани в рискова семейна среда, нарастването броя на деца и младежи с експериментална употреба на наркотици или проблемна употреба на алкохол, увеличават риска от поява на дезадаптивно поведение. Това налага ранна превантивна работа с децата и техните семейства, с цел повишаване на информираността, индивидуалните познания и умения за налагане на здравословен начин на живот, въздействие върху фамилната система за предотвратяване появата на дезадаптивното поведение на децата в училище, на улицата с връстници, в дома, в интернет-пространството, в социалното им функциониране като цяло. Работата в

сферата на превенция е свързана с въздействието върху нуждите за употреба на алкохол, тютюн или психоактивни вещества.

2. Целева група:

- а) ученици клас VIII – XII клас;
- б) семейства на учениците;

3. Участници:

- а) класни ръководители
- б) училищен психолог
- в) педагогически съветник
- г) лектори- лекари, духовни лица, НПО и др.

3. Активно участващи в мероприятията:

- а) класни ръководители
- б) лектори- лекари, свещенници и др.

II. Основни дейности

1. Провеждане на анкети:

а) анкетиране (анонимно в началото на учебната година) на учениците - цели се изясняване на тежестта на проблема с употребата на алкохол, тютюн и наркотични вещества; събиране

на информация за проблемното поведение; физическо и психично състояние на учениците; социалното положение; индивидуални и фамилни ресурси за справяне с проблемната ситуация; причини за търсене на помощ.

б) анкетиране(анонимно в края на учебната година) на учениците-цели се изясняване на проблемите в развитие във времето

2.Работа с родителите(значими близки)

а) - Организира лекции, семинари и дискусии по теми с ученици, учители, родители, педагогически съветници и медицински специалисти от училищата

-цели се информирание на родителите по време на родителски срещи или в лични разговори за избраните типове превенции, за резултатите от проведените анкети, за набелязаните дейности, за изграждане на ясна ценностна система със строги правила, която дава пример за подражание и се търси „обратна връзка“. Организиране на лекции, семинари и дискусии по темата с родители или индивидуални срещи с тях. Осъществява консултативна дейност с деца/младежи в риск и техните родители от педагогически съветник, учители и други лектори.

а)подготвяне и предоставяне на информация за типовете превенции и подходите към тях; -писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт. Изработва и издава информационни материали за проблемите, свързани с употребата на наркотични вещества – листовки, брошури, плакати и др.

- Организира различни младежки инициативи с превантивна насоченост – конкурси, концерти, спортни състезания

- Осъществява промоция на здравословен начин на живот

- Провеждане на кампания по повод 26 юни – международния ден за борба с наркоманиите.

б) подготвяне и предоставяне на информация за различните ПАВ, въздействието им върху човешкия организъм и действия при констатиране на употребата им -писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт

в)подготвяне и предоставяне на информация за употребата на алкохол и тютюн, въздействието им върху човешкия организъм и действия при констатиране на прекомерна употреба -писмена и устна информация на родителски срещи; училищен сайт

г)съвети, разговори и подкрепа на родители със зависимости; в криза – разделени родители, процес на развод, упражняване на насилие от страна на родител; с отсъстващ родител, поради естеството на работа (работа в чужбина и др.);при смърт на единия родител/значим близък на детето; при осиновено дете; родител сам отглеждащ детето.

д) принципи :

- Балансиран подход – балансираност на усилията и дейностите в областта на намаляването на търсенето и предлагането на наркотични вещества на територията на гимназията.

- Партньорство с местни и национални институции и организации, ангажирани с проблема наркотици.

- Информираност на обществото, чрез широко представяне на обективни, надеждни и пълни данни за проблемите свързани с наркотици и наркомании.

- Сътрудничество с други училища, институции и организации при осъществяване на съвместни дейности по превенции на наркоманиите и взаимен обмен на познания и добри практики.

2. Работа с учениците:

Разширяване на възможностите за обхващане на децата и младите хора във форми за съвременно здравно образование, основани на подхода "връстници обучават връстници" в училищата чрез устойчиво развитие на Общинската програма; Прилагане на методи за превенция на тютюнопушенето, употреба и злоупотреба с алкохол и цигари, с цел ограничаване на разпространението и употребата им сред младите хора; Организиране на обучения за учители, психолози, медицински работници в училищата, както и на специалисти, работещи с подрастващи, по проблеми свързани с Постоянен употребата и злоупотребата с психоактивни вещества и прилагане на ефективни методи за превенция; Разработване, издаване и разпространение на информационни материали за деца и младежи и техните семейства по проблемите на зависимостите; Провеждане на кампании за ангажиране на обществеността по проблемите на употребата и злоупотребата с наркотични вещества; Провеждане на проучвания и анкети относно нагласите и здравното поведение на подрастващите по проблемите на зависимостите;

а) основните типове превенции, на които се основава работата през учебната година са:

- **универсална**- посланията и мероприятията са насочени към всички и целят предотвратяване или отлагане употребата на алкохол, тютюн и ПАВ;
- **селективна**-застрашени с отпадане от училище, етнически групи, проблемни семейства със специфична история; ниска академична успеваемост; местоживееене(квартали с високо употреба на ПАВ или социално неравностойни)
- **по индикация**-търсят се ранни признаци за повишен риск(спадща успеваемост, забелязана консумация на алкохол, ПАВ, отчуждаване от близки, приятели, връстници; поведенчески нарушения и др)

б) подходи и дейности за справяне с проблемите- Основен акцент е работата с деца с емоционални и поведенчески проблеми, както и укрепване на семейството при родители от уязвими групи или в риск.

Подбор на подходи за работа в училище:

- **Информирание**-представяне на необходимата информация(брошури, табла, училищен сайт, беседи, разговори) за видовете ПАВ; негативното въздействие на алкохола, наркотичните вещества и тютюна върху организма на младия човек; начините за справяне с емоционалните и здравословни проблеми при употребата им
- **Предлагане на алтернативни занимания** за структуриране на свободното време – арт-ателие, спортни занимания, фитнес, туризъм и др
- **Тактика на сплашване /лична застрашеност**-цели се чрез послания с научни факти да отклоним застрашените ученици от употреба или да ги убедим, че не са „недосегаеми“ и при тях могат да настъпят вредните последствия
- **Подобряване на социалните умения**-посредничество пред институции за решаване на разнородни социални проблеми; усъвършенстване на амбициозност; комуникационни умения; справяне със социалния натиск и др.;
- **Предотвратяване на девиантно поведение на ранен етап**- агресивно поведение, емоционално реагиране, отчуждение, апатия, срамежливост, конфликти при общуването с връстници и възрастни са присъщи признаци за бъдещи поведенчески проблеми и ранната им превенция промяната на поведението към по-социално приемливо е превенция на употребата на ПАВ, алкохол, тютюн
- **Контролиране и справяне с емоциите**-целим повишаване на устойчивостта на стрес, на връхлитащите емоционални проблеми (потиснатите чувства на страх, агресия, вина и тревога, настъпили в резултат на фрустрацията в тесния семеен кръг)

Дейности в училище:

- Разнообразни психотерапевтични техники на индивидуално и групово ниво в клас с учениците;
- Съвременно здравно образование, основани на подхода "връстници обучават връстници" в училищата.

- Активно включване на членовете от фамилната система, с цел подобряване на интеракциите в нея като основен ресурс за самопомощ (родителски срещи, индивидуални срещи);
- Възстановяване на психологическите „щети“ чрез провокация на творческия потенциал, даване воля на емоционалните потребности, желания в изграждането на партньорства и създаване на приятелства с връстници, които да спомогат разрешаването на ранните или актуални емоционални трудности;
- Чрез креативни и интерактивни подходи, стимулиране изграждането на умения при децата, в подкрепа на по-адаптивни форми на поведение и себerealизация, респ. усвояване на нови модели в структуриране на поведението;
- Подготвяне на ученици за прилагане на метода „връстници обучават връстници“;
- Подготвяне на анкети за учениците и родителите (двукратно през учебната година) и анализ на резултатите пред тях;
- Изготвяне и предоставяне на информационни материали по темата
- Организиране на срещи, беседи, разговори с представители на различни институции и неправителствени организации (социални работници, лекари, свещеници, представители на ДПС и др);
- Подготовка на класните ръководители за работа по превенции (ПАВ, алкохол, тютюн, девиантно поведение и др)

ЧАСТ VI. Органи за реализиране на програмата, финансиране и мониторинг Органи за реализиране на програмата

- Училищни органи
- Комисия по контрол и координация на програмата
- Педагогически съвет
- Учители, педагогически съветник, директор, зам директор
- Други партньори – МВР, Общинска дирекция „превенции“, социални служби и други.

Изготвил:

Милена Димова – председател на комисията

Донка Георгиева – Патронова – член

Албена Найденова – член

Пепа Караиванова – член

Евгени Атанасов – член

Съгласувал:

Таня Милушева - зам директор

Живка Желязкова – зам. директор